

„Soča“ izhaja vsak petek in velja za pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrtr leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poštanikah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“, — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici Via del Municipio v Kalistrovi hiši III. nadst. naročnina pa opravištvu „Soča“ v Gorici „Via scuole“ h. št. 429, II. nadst.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepronožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Vojska ali mir?

V Gorici 20. februarija.

Politično vreme je po sklepu rusko-turškega premirja zelo spremenljivo: danes oblačno in gromovito, danes nevihta, jutri tišina, zdaj polno vojni strahov, zdaj mirno in mило, kakor bi bila čez noč pobratimija objela vse narode vesoljnega sveta. — Stari lisjak Gorčakov je prevzel zadačo gromčega Jupiterja, on vodi, on spreminja v novejšem času politična vremena v Evropi; po njegovih diplomatičnih depešah rožlajo v vojnih arsenalih kramarske Anglije, zvenketajo vojne ostroge avstrijskih Azijatov, premika se brodovje evropskih velevlasti iz enega morja v drugo — a kmalo se zopet spenja mirovna mavrica od enega konca Evrope do drugega.

Angliška diplomacija je v strašnih zadregah, ker je nje ogoljufana varovanka, Turčija odprla, oči—ter spoznavši, čigave perfidne intrige so jo zapeljale v neskončno nesrečo, zdaj zmagovalcu vdana, Angliji hrbet obrača. — Angleško vojno brodovje je sicer proti formalnemu protestu porte priplulo pred Carigrad, a na istem Carigradu sloni tudi mogočna zmagovalčeva rokka. Ruskemu medvedu se na suhem ni bati morskega psa.

Avstrija je tudi v nevšečnem položaju, ker pojde pri rešitvi orientalnega vprašanja po vsakem načinu tudi za njene prav važne interese. Ona bi pri tej priliki, menimo, prav lahko pridobila rodovitno Bosno in Hercegovino, in to v veliko korist jugovzhodnega državnega dela, posebno kamenite Dalmacije, katera bi se svojim morskim pobrezjem še le po tem zadobila pravo vrednost za državo. Toda avstrijski Velikonemci in Madjari se na vse kripilje repenčijo zoper tako pridobitev in to edino zaradi tega, ker jih mrzlica pretresa, kedarkoli jim le na misel prihaja, da bi vtegnila kdaj Avstrija postati slovanska država. Da bi se tudi po Bosni mleko in med cedila, ter bi v njej vrela studenci živega zlata, — ne marali bi je, ker je slovanska zemlja. Madjarska slovanožrtnost pa sega uže tako daleč, da avstrijsko diplomacijo v svojih organih, kar v vojsko hujska zoper severnega strica. To je uže nemškimi turkofilnim listom pre-

več, ter je celo staro zagrizeno Turkinjo „N. F. P.“ privelo do tega, da prav odločno protestuje zoper tako bedasto vznemirjenje javnega mnenja. „Deutsche Zeitung“ pa kliče Madjarom, kateri bi se radi z našim denarom vojevali, pa bi z vojno svoj bankerot zakrivali: „Mi v Avstriji imamo še kaj zgubiti, za to nas ni nikakor volja, da bi kri svojih deželanov in ostanke zelo poškodovanega državnega premoženja, na igro postavili v taki vojski, katera se ne dà zdaj, ko so Rusi uže pred 10 meseci Prut prekoračili in se je Plevna uže pred tremi meseci podala, z nobenim kolikaj pametnim razlogom zagovarjati. O 2. uri zjutraj ne pojde noben razumen človek več na ples.“

Tudi v gorkokrvno Italijo je menda švignil kak blisk severnega Jova ter vnel tam staro poželjivost, pa ne morda po pridobitvah na balkanskem polotoku, ampak zopet po kakem žlahtnem peresu avstrijskega orla. Italijanski oficijozni listi nekam čudno razmišljevajo orientalski krizo in nje nasledke. Oni sodijo, da bode Avstro-Ogerska prisiljena biti slovanska država, ker se bode na vzhodu razširila. Za to pa bode morala, kakor meni „Riforma“ glasilo ministra Crispi-ja, Trst, Istro, Trient itd. Italiji odstopiti. Avstrija ima vendar dobre prijatelje na mrjah—in naši Magjari se jim vsiljujejo za pomagace.

Vse evropske velevlasti in deloma tudi manjše države tiče v orožji, zmagovalka Rusija tudi ne neha oboroževati, ampak pošilja vsak dan nove čete in nove baterije proti jugu. Pri vsem tem pa zagotavlja varzijski samotar, Bismark, prav resno, da ne veruje v evropsko vojsko, ampak da pričakuje od konference, katera se bode morda v prvi polovici marta sešla, da potolaži vse bojzorni zaradi vojne, ter ustanovi stalni mir.

Mož je star, on slovi po svojej bistroumnosti in modrosti; upajmo tedaj, da so njegove slutnje prave, a upajmo tudi, da bode mir, ki se ima skleniti, vsem evropskim Slovanom—plodonosen.

Dopisi.

Iz goriške okolice, 18. febr. (Izv. dop.) Sinoči nam je napravila doraberska čitalnica zopet prav

prijeten večer; pripomogli so k temu prav mnogo ajdovski vrli diletantje. Ker vem, da ne sprejemate radi nadrobnih popisov takih veselici, dovolite, da vsaj stvarno nekoliko omenim. Šaloiogra „Zakonske naloge“ je bila dobro izbrana in v občo tudi prav popoljno predstavljena, dasi ne morem zamolčati, da je imel tudi šepetalec precej glasno zadačo. To sem sicer uže mnogokrat zapazil, da se nekateri, posebno uže bolj izurjeni diletantje, nekoliko preveč zanašajo na svoj dober sluh in na svojo spretnost. Ta opazka pa nič ne zadeva gospodičin diletantinj; eno sem moral v tem oziru celo občudovati, ker je rojena in odgojena Italijanka, pa je vendar z neupogljivo voljo vse težave premagala ter gladko in razločno, pa tudi elegantno in s pravim občutkom govorila; le sem ter tija jo je v resnih položajih bog šaljivec malo preveč v podbradec pozgačal, da se je sicer prav prijeto, pa vendar ne prav primerno nasmehovala. Oem resničnejše se tudi v šaloiograh izrazujejo resne partije, tem večji je efekt šaljivih prizorov. — Kar se tiče deklamacij, moram naj prej v občo (da me dobro razumete: v občo) opaziti, da se v tem oziru v naših čitalnicah prav mnogo greši. Pred vsem hoče vsa k in vsaka deklamovati, če tudi nema za to nobene sposobnosti, nobene šole. — Deklamatorika je umetnost in ne lahka, naslanja se na pravila in zahteva mnogo vaje; kdor pa niti pojma nema o teh pravilih, in še huje, kdor niti lepo brati ne zna, kar ima deklamovati, ker se na pr. pri pozicijah na koncu vsake vrste ustavlja in vsako rimo naglašja, ali se v tako zvan pridgarski ton zgublja, dalje kdor ne zna primerno kretati (agirati), ampak z rokama okorno krog sebe maha, ali tako dela, kakor bi koga drezal, tak in taka naj skrbita, če ju uže deklamovanje veseli, da se poprej kaj izučita in izurita in po tem še le naj stopita na oder. Deklamovati je veliko težje, nego lahke, domače šaloiigre predstavljati. — Drugič so naši deklamatorji premalo zbirčni v predmetih svojih deklamacij; najnavadnije deklamujejo na kmetih take poezije, katerih priprosto ljudstvo ne razume, teške gledé jezika in visoke v svojem pomenu in namerah; dalje pa aranžerji besed pogostoma slabo razločujejo, kakošna deklamacija pristuje malemu dočku in nježni deklici, kakošna odraslemu mladenču, razviti devici. O tem bi bilo mnogo govoriti, pa vidim,

LISTEK.

O stanju žensk pri raznih narodih.

(Piše France F.)

(Dalje.)

Iz do sedaj navédenega smo videli, da je stanje žensk pri raznih narodih in v raznih deželah jako različno. Večidel se vjema ravnanje sé ženo s tem, kako katero ljudstvo živi. Pri stalno naseljenih ljudstvih se ženi veliko bolje godi, nego pri potujočih in pri nomadih zopet bolje, nego pri lovcih. Lovci ne poznajo tovrstne živine in mesto te rabijo ženo. Nomadi pa prenašajo svoje premoženje in blago na tovrstni živini. Pri naseljenih ljudstvih obdelujejo žene njive, stavijo koče, pletejo in tkajo, strojijo kože, pripravljajo obutel in drugo obleko.

Povsodi, kjer velja za sramoto, če mož dela, mora žena vse butare prevzeti. Mož je samostojen in samovoljen, on redi svojo družino in jo brani z orožjem, zato ne sme in ne more delati. S to okolnostjo pa je združena polygamija. Žena je le sluginja in mož misli, da mu bodele dve ali tri bolj služile, kakor ena sama. In tudi žena, ki mora veliko delati in mnogo terpeti, je rada, če dobi še več pomočnic pri delu in zatorej se čisto nič ne ustavlja pomnožitvi žen. Pri tem se ne gleda na ljubezen do moža, kakoršno izobraženci poznajo, in tudi mož nij snubil žene zaradi ljubezni; temveč kupil jo je kot blago,

kot kos svojega pohištva in zato jo sme tudi zopet darovati, posoditi ali prodati.

Teško je verovati, da bi bila polygamija nastala vsled vojsk, v katerih je mnogo možkih poginilo, tako da nij mogla potem vsaka ženska svojega moža dobiti. Gotovejši vzrok te prikazni je zgodnja zrelost v tropičnih krajih. Nasledek te zgodnje zrelosti je, da se ženske tudi hitro postarajo, navadno že s 25—30. letom in se torej možu več ne dopadajo. Na ta način je polygamija v orientu razumljiva.

Razen tega morajo orientalske ženske vsa dela opravljati, ker se mož z drugimi rečmi peča. Sužni se teško dobé in če se tudi dobé, ne opravljajo zvesto svojih nalog. Oni lahko zbeže ali pa se postavno osvobodé. V orientu nij občertnikov in rokodelcev, kakor pri nas; njih mesto morajo tedaj ženske zavzemati. Zato nahajamo pri enem in istem ljudstvu polygamijo na deželi in monogamijo v mestih. Meščanka neče služiti, nego hoče sama postrežena biti, tudi če živi v nizkih razmerah. Vsaka hoče v hiši tudi sužnic imeti, čeravno so te jako drage.

Mahomed je dovolil svojim spoznavalcem 4 postavne žene; poleg teh pa še toliko sužnic, kolikor jih more kedo kupiti in prerediti. Kakor nekdanj pri Judih, je tudi še dandanes pri orientalcih ženitev le navadna kupčija. Domače hčere so roba, katerih cena se potem ravna, ali so lepe in ali se mnogo po njih poprašuje. Jakob na pr. je moral 14 let služiti za svoji dve ženi Lea in Rahel, a zraven je dobival od svojega strica še batine in zausnice. Najnavadnejše so se plačevale žene s kamelami, govedi ali ovcami.

Polygamija je torej nastala iz potrebe in iz po-

sebnih razmer, v kojih živé nekatera ljudstva. Polygamija se ne nahaja le v orientu, nego tudi pri nomadih severne Afrike, celo v Algeriji; dalje v severni Ameriki pri prebivalcih skalnatih gor in pri Mormoni v teritoriju Utah. Pri teh obstoja polygamija od l. 1871. Sedanji njih glavar in veliki duhoven je Brigham Young, ki ima okoli 20 žen. Ne le po Ameriki, nego še celo po Evropi pošiljajo ti „svetniki“ svoje apostole, da bi razširjali njih nauk in da bi nabirali lepih deklet za svojega glavarja. — Mesto „poročiti“ rabijo Mormonci izraz „pripečatiti“ (ansiegeln).

Polygamiji ravno nasprotna je najčudnejša zakonska zveza „polyandrija“. Nahaja se po nekaterih javstralskih otokih, pri nekaterih divjakih južne Amerike, zlasti pa v Tibetu. Tu se poroči eno dekle z vsemi možskimi udi kake družine, najpoprej z vsemi brati, potem pa tudi s strici in stričniki. Sicer se pa nahaja polyandrija tudi po Evropi, čeravno pod drugim imenom in čeravno jo vsi enoglasno obsojamo.

Monogamija je res ideal združenja moža in žene za celo življenje, in ko bi bili zakoni vsi takošni, kakoršne si mislita ženin in nevesta pred poroko, bilo bi zares življenje v raju. Toda od obeh strani se greši tako neizrečenokrat zoper spodobno vedenje in zdravo pamet, da nij čudo, če vidimo toliko nesrečnih zakonov. V orientu so v tem obziru bolj srečni, ker žena ne zahteva od svojega moža, da bi se vedno le ž njo pečal. Tudi pri bogatih Angležih je to bolje, ker se drže stroge spodobnosti. Mož in žena se vidita le v najlepšji toaletti in nikoli v taki obleki, katera bi se utegnila ednemu izmed soprogov kolikaj nespodobna zdeti. (Dalje.)

da sem uže predalec zašel od svojega predmeta, za to krenem za danes zopet k stvari. — Pri dveh deklamatorkah zapazil sem prav očiten talent za to umetnost in zato jima priporočam, naj se le marljivo vadite, ker po deklamovanju se izurite v jeziku in si privadite lepo, olikano vedenje — zraven tega da ohranite in utrdite dober spomin, ter si nabereite s časom lep venec pesniških biserov. Toda začetni treba z lažjimi komadi in ne kar naravnost s krasnimi prizori iz B. Miranove „Raje“.

O petji ne bom mnogo govoril; dornberški pevci so nam stari, ljubi znanci, kateri so nas uže mnogo krat pri besedah in pri poliči razveseljevali; pojo dobro in ubrano in če bi jim smel kot stari prijatelj kaj malega očitati, bilo bi samo to, da navadno z izborom pretežavnih pesmi tekmujejo z drugimi pevskimi zbori, kateri imajo enako napako, da se radi ponašajo s teškimi umotvori, katerim niso prav kos. Pri zadnji besedi smo videli, da je zadnja pesem žela največ pohvale, in da se je morala ponavljati. Zakaj? ker je bila lažja od prvih dveh zborov in so jo pevci gladkeje in živahneje peli. Tedaj..... Ajdovski solist je spreten pevec in da ni bilo spremljevanje tako cerkveno, naredila bi bila njegova pesen še večji efekt. — Ves program se je gladko razvijal in tudi česki kvintet je z dobrim uspehom točko s točko vezal v lepo harmonijo.

Iz Kanala, 19. febr. (Izv. dop.) (Razdelitev naših obč. zemljišč; — požarna straža, — potiranje se je vtopil.) Tudi naš občinski zastop razpravlja vprašanje zastran razdelitve občinskih zemljišč in zanašamo se, da je tudi ugodno reši. V sedanjem stanju ta zemljišča prav malo koristijo, ker so zaraščena s trnjem, kojega se celó zajec ogiba, da si kožuha ne potrže. V last razdeljena bi v malih letih spremenila svoje lice, ker bi mnogi deležniki, posebno revnejši, hiteli potrebiti iz njih groblje in trnje, ter zasaditi razno sadno drevje, posebno češnje in jabelka, kojim se tla prav izvrstno prilagajo. Ni dolgo, kar nam je pošten kmetič iz bližnje vasi, kder so uže obč. zemljišča pred mnogimi leti razdelili, pripovedoval, da prideluje sedaj na svojem deleži, kedar je letina za to, do 50 centov češnje in do 60 centov sena.

Za to je želeli, da bi tudi pri nas razdelitev kmalo po postavnem potu obveljala in se potem nemudoma izvršila — pa tako, da ne bode preprirov med občinarji.

Pohvalno moram omeniti, da si naš občinski zastop mnogo prizadeva, da bi ustanovil v Kanalu potrebno požarno stražo, katera bi ne koristila samo našemu tržišču, ampak tudi sosednim vasem. Videli smo na pr., da so Kanalci pri lanskem in predlanskem požaru v Ročini prav požrtovalno pomagali, da se ni požrešen element še huje razširil; — a dobro organizovana straža bi bila gotovo še s večim uspehom delala in še več škode obrnila. Požarov se je žalibog vedno bati; za to pa vidimo, da ima zvonaj na Nemškem in drugod skoro vsak večji kraj svojo požarno stražo z vso potrebno pripravo. Tedaj je prizadevanje naših občinskih očetov vse pohvale, pa tudi izdatne podpore od strani premožnih posestnikov in drugih občin našega okraja vredno. Priprava za požarno stražo stane vendar precej dosti in po tem treba prostovoljnimi stražniki tudi primerne obleke, po kateri se o pazarih od drugih gasilcev odlikujejo. — Oglasilo se je do zdaj 10 mož, kateri so se tudi uže začeli vaditi v dotičnih opravilih. Vsaka stvar je v začetku težka, a s pogumom in resno voljo se vse premaga.

Ravno ko Vam to pišem, zvem, da je nek potiraneč (šubar), italijanske narodnosti, okoli 28 let star, ko se je iz Tolmina prišedel potirni voz Kanalu bližal, z voza pobegnil ter v Sočo skočil. Ko so ga iz vode izvlekli, je bil zdravnik koj na mestu, a vse poskušnje nesrečneža zopet k življenju obuditi, ostale so brez uspeha. Ali se je hotel sam usmrtiti, ali čez Sočo pobegniti, tega nihče ne ve. Pokopali so ga po kristjanski.

S Tolminskega 17. febr. (Izv. dop.) Svoje potovanje z Banjšic skozi Kal, Lom, Sv. Lucijo do tolminskega glavnega mesta sem srečno dokončal in zdaj si hladim in mečim žulje v znani krčmi, kder se zbira navadno „crème“ tolminskega uradništva in purgarstva. In kedo bi se ne ožulil na trdem, sem ter tija prav robato tlakovanem potu? Kar se poti tiče, moram obžalovaje priznati, da je cela banjška planota strašno zanemarjena. Res, da so po njej vasi in hiše tako raztrešene, kakor bi jih bil stvarnik v svoji največji jezi razmetal in da je pri takih razmerah težko, vse te vasi in hiše z dobrimi cestami ali potmi zvezati; toda vsaj ena glavna zvezna žila bi se morala potegniti skozi glavne kraje, po mojem mnenju naj bolje od Grgarja skozi Bate (poravnaje sedanjo cesto) in po tem naprej skozi Banjšice, Kal, Lom do ceste ob Idriji. Tako bi se obširna planota, katera zalega razun Lokovške županije nad 14 tisoč oralov površja in šteje okoli 5000, prebivalcev, zvezala z dvema okrajema in bi lahko se svojimi gorskimi pridelki, kakor z maslom, teleti, senom, zeljem, salato in dr. priležno trgovala. Taka cesta, katera

bi se dala brez posebnih ovér in brez mnogih umetnih del (mostov, podzidij i. dr.) izvršiti, bi bila gotovo pomenljivejša in koristnejša od marsikatero izmed sedanjih skladišnih cest in bi celi gorski planoti neizmerno koristila. Slišal sem, da se potezajo Kanalci za cesto od Kanala skozi Avče do sv. Lucije, tedaj za paralelno cesto k državni, — jaz pa menim, da bi bila zgorej nasvetovana cesta veliko važnejša in da bi si cestni odbor neprimerno večjo zaslugo pridobil v javnem interesu (ne v specijelno kanalskem), ako bi Banjškarjem do priležne, najkrajše zveze z Gorico pomagal.

Na Mostu sem se dalje časa mudil; ta kraj mi je zaradi romantične lege in zaradi svojih dveh mostov, ki se spenjata visoko nad šumecimi in penecimi valovi bistre Bače in dereče Soče, od nekdanj dopadal; to pot pa me je zanimal tudi lep napredek v živinoreji, kojega sem zapazoval v hlevih in sploh v gospodarstvu veleposestnika gosp. Kovačič-a. V prostorih, jako snažnih in primerno vrejenih hlevih videl sem tako lepo govedo, kakoršne nema menda nikdo drugi v slovenskem delu naše dežele. Lepe so krave beljanskega plemena, katero čisto pleme gospod Kovačič uže več let redi, a še lepše so Švicarke, katere mu je v bikom vred izročila kmetijska družba v Gorici v poskušnjo, kako se bo to pleme obnašalo v naših gorah. Kmet. družba ni mogla izročiti živine boljšim rokam: tu je pravilno krmljena in snažena, hranjena v značnih prostorih, tu se sploh z njo ravna, kakor veleva umna živinoreja. Za to pa so tudi krave lepo rejene in svitle, da je veselje gledati jih, a še večje veselje gospodarju, ko vidi, kako mu polnijo vsak dan golido mastnega mleka. Kakor sem slišal, pristuje Švicke pleme prav dobro tem krajem in se posebno po jako mastnem mleku odlikuje. — G. Kovačič ima svojo mlekarnico ter izdeluje prav okusen sir po švedskem sistemu.

Tudi mlekarnica v Polubinj, katero sem si mimo gredé ogledal, prav dobro napreduje in po pravici jo smem imenovati v zvezi z Razorsko planino najvažnejšo in najkoristnejšo kmetijsko napravo na Tolminskem, koja uže zdaj dobrodejno upliva na tukajšnje živinoreje, a vtegne s časom prav izdatno pomoči, da si hirajoče kmetijstvo zopet opomore in da se celó do blagostanja privéde. Švicarski planšar, gospod Hitz, s katerim žalibog nisem imel to pot prilike govoriti, skazuje se zares jako praktičnega in zvedenega moža ter si pridobiva za razvoj mlekarnstva in sirsarstva v naših gorah neprecenljive zasluge. Za to pa bi morali zelo obžalovati, ako vlada odtegne dosedanjo podporo za njegovo plačo in bi ga vsled tega izgubili. Pravilno mlekarnstvo je tu še jako mlada rastlina, nje koreninice so se še prav rahlo prejele novih tal, plevla grdih razpad pa in trmoglavega starokopitsva je še toliko, da lahko čez noč zadušijo mlado, nježno setev — če ji prezgodaj odtegnejo skrbnega sejalca in gojitelja, kateri ima še mnogo, mnogo posla, predno bo vse vtrjeno in dobro zakoreninjeno, kar je v marljivostjo in ljubeznijo zasejal. — Za to naj bi si merodajni možje na vso moč prizadevali, da onranijo mlademu započetju še več let izvrstnega voditelja. O dosedanjih uspehih pravilnega mlekarnstva v Poljubinj in na Razorji hočem prilično kaj poročati.

Ker govorim o živinoreji, naj Vam še povem, da se letos povsod hvalijo z biki beljanskega plemena, katere je preskrbela c. k. kmetijska družba. Bili so sicer nekda še precej dragi, a to zaradi razloga, kojega naj bi si slavna kmet. družba zapomnila: ker so bili namreč prepozno naročeni. Zveden kmetovalec g. M., kateremu je bila izročena naloga, žival preskrbeti, moral se je v hudi zimi zelo truditi, da je svoj posel častno dovršil. — Nadejati se je, da se po dobrih plemenjakih, kojih je zdaj več na Tolminskem, govedoreja sčasoma jako povzdigne.

Nabral sem v svojo potno torbico še marsikaj, a za danes naj bo zadosta; pa prihodnjic še kaj.

Kr.

Iz Trsta, 20. febr. (Izv. dop.) Upliv sedanje vojske na Trst. — Slabe nade za boljšo prihodnost. — Kriza v mestni hiši. — Črna maša za papeža. — Beseda v mestni čitalnici. — Statistično. — Refošk po 24 soldov liter.) Po mojem zadnjem dopisu smo imeli v Trstu (posebno na borski) uže zopet mir in danes imamo uže zopet vojsko. Zadnjikrat sem Vam pisal, kako je bila tukaj občna bojazen pred evropsko vojsko, precej drugi dan je bilo zopet vse prepričano, da ne bo vojske; a danes je prišel po telegrafu odgovor Bismarkov na interpelacijo v nemškem drž. zboru, kateri odgovor diši močno po Rusih in po smodniku in brz so se naši borsijanci zopet prestrašili; zopet slutijo vojno in zopet rastejo valute, pa padajo državni papirji. Jaz pa se ne dam motiti v svojem mnenju in pravim, da Anglija in Avstrija ostanete lepo pri miru doma in da Andrassy bo moral nolens volens popustiti svoj diplomatični „status quo“ ante ter prijeti za Bosno in Hercegovino. Naši borsijanci delajo politiko od dneva do dneva, vsak piš jih vznemiri. Vendar pa je po krahuru borska postala manj občutljiva. Ko bi bili na priliko vse to prezivali pred „krahom“, kar smo zdaj, kake velikanske difference bi se bile pripetile! Napoleoni bi stali naj-

manj gl. 11; a tako se kurz le premika v jako ozki meji. V tem pogledu moramo tedaj „krahuru“ pripisavati, da je sploh postala borska bolj solidna in da se več tako v en dan ne igra. Ta vojska nij sploh imela na kupčijo tacega upliva, kakor vse druge. Blago je primerno malo porastlo, malokakšen špekulant more reči, da je vsled vojske obogatel, kakor se je to godilo dozdaj mej skoro vsako vojsko. V Trstu vlada sploh ves čas taka tišina, tako malo posla imajo trgovci, da tako slabih časov za trgovino in promet ne pamtijo stari ljudje. Blago, posebno kolonijalno, je postalo nenavadno ceno in še vedno pada, ker nij kupca. In to se ne poboljša tako hitro; lahko se reče: „beim Teufel ist der Spiritus, das Flegma ist geblieben“.

Trstu sploh preté slabi časi; finančni povisani colí, katere hoče vpljati vlada, bodo prvi udarec, ker bodo kolonijalno blago zdatno podražali; po tem pride še sistema protekcije domače obrtnije in torej visoko obdatanje tujih izdelkov, vsled česar bode tudi uvažanje tujih izdelkov skoz Trst kolikor toliko pomenljivo. Največa zausnica pa bode odprava proste luke, katera bode v prvi vrsti uplivala jako neugodno na vrednost hiš v Trstu in sploh trgovca komisijonarja, po tem špediterja strašno škodovala; take baze trgovcev pa je največ v Trstu. Torej vse te novotarije znajo v obče koristne biti notranji Avstriji, a Trst pride po njih v strašne krize in če ozir jemljemo tudi na pomanjkanje konkurenčne železnice in na bližnje predrugebe v črnem morju, priti moramo gledé prihodnosti Trsta do jako pesimističnih sklepov. O tej zadevi hočem enkrat kesneje pisati bolj natančno in obširno.

Na Dunaji je permanentna ministerska kriza; a tudi mi imamo v Trstu prav blizo veliko krizo v palači, kder tuhtajo in sklepajo naši zaupni možje, kako bodo bolj puščali prebivalcem tržaškimi in našim vrlim okolčanom. Ona svojat, katero imenuje Vuličević „la Consorteria“ je blizo kraja se svojimi umetnostimi. V Trstu se sliši od vseh strani, tudi od nekterih Italijanissimov, prav močno godrnjanje čez brezobzirno gospodarstvo in terorizem Hermetovcev in to godrnjanje našlo je pot celó v seje mestnega starešinstva. Od lanskega leta sem je odstopilo kakih 5 mestnih starešinov, katerim se ne more reči, da ne bi bili Italijani. V zadnjem času je odstopil dr. Picciola in kmalo za njimi tudi Pitteri; ta mož je uže mnogo let bil mestni starešina in pozna mestno gospodarstvo prav natančno; on je tudi v zadnji debati o proračunu odkril marsikako napako in svarilno nasvetoval bolj pošena pota; a zastoj. Hermetovci so ga temveč začeli preganjati, dokler se je mož naveličal in podal svojo odstavko. „Cittadino“, ki je bil nekdanj organ tržaških lahonov in magistrata, je začel vsled tega ostro pisati proti oni svojati in sploh se je uže zdaj začelo močno agitirati za prihodnje volitve v mestni zbor. Godrnjanje je veliko in obseza zmerom več kroge. Nij treba kakor nekoliko pametnih mož na čelo tega gibanja in Hermetovci pojdejo rakom žvižgat. Patrijotično društvo bi imelo poklic vzeti v roke vaje; a to društvo nijma pravega kredita in bo boljše storilo, če se ne meša. 20 do 30 neodvisnih, pravičnih mož bi več opravilo, kakor vsa društva; to mnenje je uže močno razširjeno. Jaz ne slišim sicer trave rasti, ampak to krizo dobro opazujem in v korist Trsta prerokujem, da se bo še letos začel in deloma dovršil preobrat in propad Hermetovcev.

Gotovo je, da sedé vaši goriški Hermetovci alias Favetovci bolj trdno v sedlu, kakor pa tržaški — in vendar bi tudi Goricanom koristila kriza.

Črna maša za papeža pri sv. Juštu je na vsak način omena vredna. Cerkev je bila vsa s črnim zametom preprežena, v sredi cerkve bil je krasen katafalk, razsvetljen s kakimi 500 lučmi; cerkev pa tako polna ljudstva, da precej po začetni maši ni policija pustila nobenega več notri, ker je bilo nevarno, da se ne pripeti kaka nesreča. Take guječe v cerkvi nijsem še nikoli videl; najmanj 6000 ljudi je moralo biti v cerkvi, pred cerkvijo pa je čakalo gotovo čez 1000 ljudi, ki nijso mogli več notri. Policija je imela kaj opraviti, da je vzdržala red. Vdeležile so se maše tudi vse oblastnije.

Še Vam moram poročati o zadnji besedi v naši čitalnici, ki se je vršila v soboto. Hribarjevo „Noč tihotna“ peli so naši pevci pod vodstvom mladega g. Bartlja tako dobro, kakor, da bi bil vodil sam kompoziter; Kocjancičev venec pa je vzbudil občno radost in veselje; ponavljati se je moral in občinstvo bi ga bilo rado še večkrat slišalo. Obé gospodični pl. Pikeljeva in Azzolini peli ste težka komada iz oper „Otello“ in „Barbiera“, da boljše in bolj dovršeno nijsem tako hitro slišal peti diletantinj.

S kratka s to besedo se zamore ponašati naša čitalnica; le tako naprej in naša čitalnica bo kmalo sopot cvetela.

Še nekaj statističnega: V zadnjem tednu je v Trstu umrlo 124 oseb, 60 moških, 64 ženskih; iz dotič. dat celega leta, je razvidno, da v Trstu umré posrednje štev. 51 na vsakih 1000 prebivalcev vsak teden, kar kaže, da v Trstu smrt za mnogo procentov več nanažanje, kakor v vseh drugih avstrijskih mestih, še na Dunaji je procentna številka manjša. Krivq

je tega menda mnogo staro mesto in luka, pa tudi hitra menjava temperature.*)

Kake pijače tukaj ljudstvo vživa, je razvidno iz tega, da v starem mestu prodajajo v gostilnah „refošk“ po 24 soldov liter in ta refošk je tako močan, da po 1 liter močnega delavca omami. Kak refošk mora to biti? — Take pijače in pa ponočne zvezde so tudi mnogo krive slabih higienskih razmer v Trstu.

Politični pregled.

Kakor poroča „Morning Post“, prejel je naš cesar od ruskega carja pismo, v katerem skuša ta izravnati različnost misli med Rusijo in Avstrijo.

Grof Auersperg in Tisza sta te dni odgovarjala v avstrijski in v ogerski zbornici oba v enakem zmislu na interpelacije o orientalnem vprašanju. Rekla sta, da nema Avstrija nič zoper mirovne pogoje, kolikor zadevajo vredbo turskih razmer na korist tamošnjim kristjanom; oni pogoji pa, ki se tičejo teritorialnih prememb, da žalijo avstrijske interese, in da jim tedaj Avstrija ne more pritruditi. Vsakakor pričakujeta, da se vsled dogovorov na bodočem kongresu ohrani mir.

Zbornica poslancev je 16. t. m. končala splošno razpravo o colnini; naslednje dni se je začela nadrobna, prav živahna razprava, pri kateri bode, da si je javno mnenje zoper colne tarife, na vse zadnje vlada vendar zmagala. Ustavoverci hočejo z vlado tudi sebe na krmilu ohraniti. Uže nam poroča telegraf, da je zbornica se 159 glasovi proti 130 (med temi so vsi 3 naši poslanci) sprejela col na kavo z 20 gld., za žgano kavo 26 gl. in za kavine surogate (cikorijo) po 6 gld.

Delegaciji pridete skupaj prve dni marca, a zborovali bodete le malo časa, ker pojde Andrassy h konferenciji.

Razni večji časopisi priobčujejo Bismarkov govor v nemškem parlamentu o rusko-turški mirovni pogodbi. Bismark ne veruje v evropsko vojsko, ker bi morale one vlade, ki bi šle proti Rusiji, prevzeti odgovornost za turško dediščino. Nemčija je za pospeševanje konferencije. Bismark odbija odločno vsa terjanja, naj bi se Nemčija vmešala. Ona hoče posredovati, a ne mara imeti posla posredovalnega sodnika v Evropi. — V daljni razpravi je Bismark odločno protestoval zoper sumničenje, da bi bila Nemčija pomagala Rusiji, kakorkoli Avstrijo premotiti. Zveze z Avstrijo so vseskozi poštene med vladarjema in vladama. Jaz, pravi Bismark, sem z grofom Andrassy-jem v takih prijateljskih razmerah, da se on lahko kedar si bodi do mene obrne, gotov, da pozve resnico, kakor sem tudi jaz prepričan, da govori on resnico, kedar mi pravi o avstrijskih namerah. — Tako jasno govoré redko kedaj diplomati,

Iz Rima poroča telegraf o slovesnem pogrebu sv. očeta Pija IX. tako-le:

Vsa cerkev sv. Petra je tamna, razsvitljene so samo mrtvaška kapela in sakristija. Pogrebna svečanost se je pričela v sakristiji s tem, da se je bralo notarsko pismo, ki potrjuje, da je kapitel sv. Petra prevzel mrliča papeža, ga varoval in da ga sedaj položi v grob. Po tem je slovesni sprevod šel po cerkvi. Truplo v belem ornatu je v trugi iz črne dobovine, ki je znotraj bila obložena z belo svilo, počivalo tako visoko, da ga je vsak videl. Ko so prišli s prevodom nazaj v mrtvaško kapelo, so to trugo položili v svinčeno, ki je bila ovita s črno zlatim pokrivalom. Pri svečanosti pogreba so bili pričujoči samo kardinali, papeževo dvoranstvo, zbor diplomatov — v vsem skupaj kakih

500 oseb, kajti glavni vhod cerkve je bil zaprt, ker so se bali, da ne bi pri veliki gnječi ljudstva nastal kak nemir. Trugo so djali v grobno izdolblino, otvor zatvorili in pred njim pribili tablo z imenom „Pij IX.“

Razne vesti.

Papež je izvoljen. 18. t. m. ob 10. uri zjutraj po slovesni maši v Sikstinski kapeli se je zbral kardinalski kolegij v konklave, a 19. popoldne je užel telegraf po širnem svetu raznesel jako zanimivo vest, da je kardinal Pecci izvoljen za papeža in da se bode imenoval Leon XIII. Tako naglo ni bil še noben papež izvoljen; po tem moremo soditi, da mora biti izvoljenec odlična oseba, katera uživa veliko zaupanje v kardinalskem zboru. Tudi italijanski listi govoré vsi brez razločka z velikim spoštovanjem o novem papežu, ter ga popisujejo kot jako razsvitljenega, zmernega, ob enem pa tudi energičnega moža. Joahim Pecci, rojen v Karpinetu 2. marca 1810, je postal kardinal 19. decembra 1853 in je bil knezo-nadškof v Perugi. Pij IX. ga je ne davno kot kardinala kamornika poklical v Rim in mu je bil prav posebno vdan. — Volitev novega papeža je bila dognana uže po tretjem glasovanju, pri katerem je dobil Pecci 45 glasov, tedaj 4 več, nego je trebalo. Ob 1¼ uri popoldne so se odprle duri na hodniku (loggia) vatikanske bazilike in kardinal diakon je proglasil imenovanje novega papeža. Ob 4½ se je prikazal Leon XIII. sam obdan od vseh kardinalov ter je zapel „Benedicite“ in na to dal svoj prvi blagoslov. Ogronna množica je z nepopisljivim navdušenjem pozdravila novoizvoljenca.

Nova kasarna za artiljerijo v Gorici, katera bo v svojih prostorih lahko prihranila celo divizijo, to je 300 mož in 150 konj in zraven tega še divizijski urad, bo te dni konečno dozidana in opravljena. Prostor (za kapucinski vrtom) je prav primeren in poslopje je tudi, kakor se vidi, prav solidno stavljeno. Započetnik g. Anton Bolko je v dobrih šestih mesecih dognal delo, dasi ni manjkalo zavidnih kruhorcev, kateri so v njegovo škodo trosili hudobno vest po Gorici, da ne bo mogel omagati dražega započeta. — Dne 1. marca t. l. bode kasarna formalno izročena mestnemu zastopu.

Uboj. 17. t. m. zvečer sta se v Vertolji hudo sprla mladeniča Andrej Fornazarič in Anton Nardin; prvi zbeži, a drugi za njim. Na to zagradi Fornazarič kamen in obrniviši se, ga tako nesrečno zažene Nardinu v glavo, — da je ta še v isti noči umerl. Fornazarič se je na to sam izročil sodniji, koja ga je dela v zapor.

Vreme imamo zdaj v Gorici popolnoma pomladansko; — sicer je bila vsa letošnja zima tako prijetna, kakoršne ni bilo uže dolgo let. Trte so uže skoro povsod obrezane in večinoma tudi povezane; v zavetjih na solčnih krajih videli smo uže precej visok grah; mandeljevo, breskveno in drugo rano popje se je jelo napenjati. Ne samo v Krojni, katera je znana zaradi zgodnjega cvetja, ampak tudi drugod je razvilo gorko solnce uže mnogo pomladanskih cvetic. Zemlja je celo zima suha ostala in trtorejci tolmačijo to v svojo korist. Večinoma pa se kmetovalci vendar ne veselé prezgodnje toplote, ker se bojé, da ne bi pozneje, kedar narava uže ozeleni, zopet nastopili mrzli dnevi. Marcij in april sta v tem oziru še prav nevarna meseca in lani nas je celó maj „kojnal.“

Narodne veselice na Goriškem: V goriški čitalnici bo prihodnjo saboto 23. t. m. navadna plesna zabava.

Rihenberški rodoljubi napravijo v nedeljo 24. februarja besedo s plesom v Licenovi dvorani. Program obsega: Govor, deklamacijo, petje in šaloigro: „Poštena deklica.“ Po „besedi“ plesna zabava. Vstopnina k „besedi“ 30 kr. k plesu, pa le proti izkazu vabila 1 gl. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Solkanska čitalnica bo imela v nedeljo 24. februarja 1878 besedo s plesom v Verdikonovi dvorani. Začetek ob 7. uri zvečer. Program obsega: Petje, deklamacijo in šaloigro. Po „besedi“ plesna zabava. Vstopnina k „besedi“ za neude 20 kr. k plesu za ude 50 kr., za neude 1 gld.

Kakove narodnosti so bili dosedanji papeži? Mej 262 papeži je bilo Italijanov 201, Grkov 19, Francozov 17, Sircev 6, Nemcev 5, Afrikanov 3, Španjcev 3, Dalmatincev 3. Iz Angleške je bil 1, iz Portugalijske 1, iz Krete 1, iz Ogleja 1, iz Galileje 1 in iz Utrehta 1.

Osman-paša se v svojem ujetništvu v Harkovu dobro zabava. On govori francoski, pa tudi ruski. Nosi vedno uniformo in sabljo.

Teržno poročilo. Akoravno mirovni vetrovi pihajo od tam doli, kjer se odločuje osoda naših sobratov, vendar cene raznega blaga se vzdržujejo in sicer:

Pšenica stane 31 litrov (to je star mernik) 3 gl. 25 kr.; koroza domača 2 gl. 25 kr.; ogerska 2 gl. 15 kr.; reš 2 gl. 30 kr.; fižol 2 gl. 60 kr.; pehan ječmen 3 gl. 60 kr.; ajda 1 gl. 70 kr.; rajž se dobi po 23, 22, 21 in 20 kr.; 1 kilo; bela moka iz Ritterjevih mlinov na debelo je št. I 23 gl. 30 kr., II. 21., III 20, IV 16.50, V 14 in VI 10.30 100 K. Otrobi po magacinih debeli po 5 gl. 70 kr., drobni po 4.90 100 kilov.

Marčno graško pivo se dobiva na Korenju tikoma vodnjaka (fontane) v sodčkih po 25 litrov brez sodčka po 4 gl. 40 kr.

P. S. Odsihmal bode „Soča“ prinašala vsacih 14 dni točno teržno poročilo. T. F.

Preuravnava naše kmetijske šole

po prof. Haberlandt-ovem nasvetu.

(Dalje.)

V to zimsko kmetijsko šolo naj bi se sprejemali kmečki sinovi, ki so dovršili 16. leto in znajo dobro brati in pisati. Pri podelitvi stipendij naj bi se oziralo posebno, in rekel bi — izključljivo le na tiste mladenče, ki so sinovi dobrih, pa manj premožnih kmečkih posestnikov in ki so namenjeni, da imajo o svojem času nastopiti domače gospodarstvo. Dežela potrosi veliko denarjev za to šolo in menimo, da ji mora biti vodilo, da zboljša omiko, s tem pa blagostanje deželanov; in ravno to smo do sedaj morali več ali manje pogrešati, ker marsikter izšolan učenec višega oddelka pobrisal jo je po svetu iskaje si kake oskrbniške službe. S takimi izšolanimi kmetovalci ali pač ne more dežela ničesar pomagati, ampak deželna kmetijska šola naj izobražuje poštene kmečke sinove, ki bodo zvesti ostali domovini in postali dvokoplačevalci. Treba pa bo tudi uže zaradi tega sprejem dovoljevati le takim, ki so res kmetovalci, če tudi že 30 in več let stari, ki so uže od mladih let seznanjeni s kmetijstvom, ker le taki si bodo mogli v primerno kratkem obroku vso potrebno znanost v posameznih gospodarskih strokah prisvojiti. Vse drugače je govoriti n. pr. o obrezovanju terté možu ali mladenču, ki je terté uže večkrat sam obrezaval, ali pa onemu, ki še nikdar ni videl, kako se ravna s terté. To so naše določne skušnje devet letnega poučevanja; prepričali smo se v tem času, da kolikor bolj skušen kmetovalec je slušatelj, toliko hitreje razuma učiteljev govor in njegove nasvete, ker hitro spozna napake in še celo sam lahko takoj sodi, ali je delo po učiteljevem nasvetu in poduku bolje opravljeno — nego tako, kakor je je on dosedaj opravljal.

Po našem mnenju naj bi se vsak dan poučevalo po 6 ur teorije in sicer zjutraj 4 ure, popoldne 2 uri: zjutraj od 8 do 12, in potem zvečer od 5 do 7. Od 1 do 5 pa bi bil odločen čas za praktične razkaze na polji.

Za teorijo bi bilo torej dobro priskrbljeno, posebno če bi se naš nasvet sprejel, da bi se v dveh zimskih kurzijah vsi predmeti učili, (prof. Haberlandt meni, da zadostuje le en sam semester za vse predmete; kar se pa nam zdi nemogoče). Kaj pa bo s praktično vajo, posebno poleti, ko bodo učenci doma? tako me je uže marsikdo vprašal. Bodo tudi vaje! Naštejmo najprej, v katerih stvareh ali opravljenih potrebujeta naš kmetovalec največ poduka, ker le empirično, pomanjkljivo dela.

a. pri trtoreji so naj važnija opravila: 1. obrezovanje trte, — 2. naprava (prekopavanje, rigoliranje novih vinogradov), — 3. zasajanje novih trt, — 4. gnojenje vinogradov, — 5. okopavanje vinogradov, — 6. mandanje trt, — 7. koljatev, — 8. žveplanje trt, — 9. naprava trtnice (kolčev, bilf), — 10. trgatev; naprava in ravnanje z mostom o času vrenja, — 11. oskrbovanje vina v kleti (pretakanje, čiščenje, filtriranje itd.). Poglejmo torej, ktera dela izmed naštetih ne bi se mogla v času od oktobra do aprila, učencem pokazati?

Trte se obrezujejo pred nastopom zime ali koj po zimi; novi nogradi se napravljajo po zimi; nogradi se okopavajo po zimi in v zgodnji spomladi; nove trte se zasajajo spomladi; trtam se gnoji v zgodnji spomladi; trte se povezujejo na kolčice spomladi, trte se žveplajo prvokrat lahko (in prav dobro je) uže aprila meseca; torej vse morejo učenci videti in vsega se praktično naučiti. Vendima se pri nas sicer uže o svet. Mihaelu vrši, in dijaki bi prišli še le po vendimi. Temu se pa lahko pomore in sicer s tem, da deželna kmetijska šola odloži trgatev na svojem posestvu do sredi oktobra, kar je mogoče in bi še bilo celo koristno, ker znano nam je, da je imel šolski mošt le 15% sladkorja, gotovo saj za 5% premalo. Sploh ne moremo umeti, zakaj pri nas tako hitijo z vendimo, ko je znano, da nimajo naša vina več od 80% alkohola. Ako bi se pa ne moglo čakati s trgatvijo do 15. oktobra, naj bi se potrgano grozdje razpoložilo po lesah (peconih) in v 8—12 dneh bo le boljše in gotovo ne bo trpelo škode. Kako se ima tedaj ravnati z mostom, mladim vinom, kako se filtrira, pretaka itd. to vse bodo zopet zamogli v določenih 6 mesecih videti in se v teh delih izvaditi.

b. Pri sadjereji so najvažnija opravila: 1. Cep-

*) Če ste date iz zanesljivih virov zajeli, po tem so se zdravstvene razmere v Trstu po letu 1869 zelo shujšale. Takrat je prišel v Trstu po uradnih statističnih poročilih na 29.4 prebivalcev en mrtev v letu, na Dunaji pa na 24.3, v Lincu na 24.8, v Lvovu na 25.4, v Pragi na 26.8, v Gradcu na 27.8, v Brnu na 28.4, v Ljubljani na 26.6 po en mrtev. V vseh teh mestih je tedaj več ljudi umiralo nego v Trstu in samo v Krakovem (30) in Innsbrucku (38.5) izmed večjih avstrijskih mest je bila mortaliteta manjša. Op. ured.

ljenje — 2. obrezovanje — 3. gnojenje — 4. presa-
janje. — Vse to pa se ima izvrševati po zimi in v
zgodnji spomladi.

Le cepljenja na oko in pa poletnega obrezova-
nja (Sommerschnitt) bi ne mogli videti — sicer pa
jim more učitelj tudi to prav lahko razložiti in poka-
zati. Opozorujem pa uže tukaj, da imata učitelja o
poletji hoditi po deželi in voditi drevesnice; pri tej
priliki bodo tudi učenci lahko videli, kako bode po-
potni učitelj ta dela izvrševal.

c. Pri poljedelstvu potrebujejo dobrega poduka
in praktične vaje naj bolj sledeča opravila: o r a n j e
— raba orala, brane, in drugih oralnih, in okopoval-
nih orodij. Orje se pa praha uže pred zimo in v zgod-
nji spomladi se more uže posejati jaro žito, krompir,
detelja, kermenske rastline. Kako se vodi okopovalni
in osipalni stroj, to se pa zamore prav dobro poka-
zati, če se za to odloči jeseni en kos prazne zemlje,
na kateri se morejo vse te poskušnje vršiti. Ročae
mlatilnice se naš mali kmečki gospodar naj laže po-
služuje; da bodo videli učenci, kako se z njo dela,
naj prihrani šolsko gospodarstvo ajdo, ktera se lahko
mlati s tem strojem na pr. v novembru, ko so vsi
dijaki skupaj. Žito- in travokosnih strojev, parnih ma-
šin itd. pa ne bo mogel naš mali kmetovalec nikdar
vpeljati, ker zahtevajo veliko kapitala in tudi veliko
lepega, ravnega zemljišča.

Kako se ima ravnati z gnojem na gnojišči, no,
za to je pač najlepši čas po zimi, ko je največ gnoja
na kupu. Prav tako so najglavniša opravila in naj-
veča skerb za hlev po zimi.

Ce se hoče dijakom pokazati, kako se izdeluje
maslo ali sir, je tudi v zimskem semestru za to prav
priležen čas. Drenaža se more tudi posebno po zimi,
ko ni drugih opravil, izvrševati.

Kako se travniki oskrbujejo, obsevajo s travnim
semenom, kako se mah z Altanovo travnično brano
odpravlja, kako se travniki gnoje kompostom in u-
metnimi gnoji, kako se napeljava voda na senožeti, vse
to se vrši v zimskem kurzu.

In tako bi zamogli našteti celo vrsto drugih o-
pravil, ktera se morejo pokazati učencem po zimi,
posebno pa pri nas na Goriškem, kder imamo navadno
tako lepo, milo zimo, da zamoremo celo zimo vedno
delati zunaj na polji, v vinogradu, sadnem vrtu itd.

Naj ponovimo še enkrat ter poudarimo, da ima
kmetijska šola služiti izključljivo le kmečkemu pose-
stniku, steburu deželnega blagostanja; zanj je taka šo-
la dobra in primerna, ker ne treba mu ni viših štu-
dij, pa tudi ne dve leti z delom zamujati na šoli, ker
on zna sam uže dobro delati in kar manj dobro ali
pogrešno dela, to bo kmalu popravil, ako bo slišal
učitelja v kmetijski šoli, saj bo hitro razumel, zakaj
je njegov način slab in kako ima bolje delati. Naj
e tem končamo, da ne bomo preobširno razpravljali,
tega, kar je zares razumnemu in o kmetijskih stva-
reh zvedenemu gotovo uže dovolj jasno.

Oni pa, ki bi želeli praktimirati tudi o polet-
nem času, lahko to storé na šolski kmetiji.
(Konec prih.)

LISTNICA UREDNIŠTVA: Gosp. dopisniku iz Kl... a.
Ne vjemamo se z Vašimi nazori, ampak smo za to, da se
žganju pot zapira do našega ljudstva, kolikor mogoče. Zakaj?
Vam razjasnimo prihodnjič v posebnem članku. — Gosp. B. v
S. List je bil uže včeraj gotov; Vaš dopis nam je tedaj pre-
pozn došel; priobčimo pa prihodnjič nekoliko o čerški be-
sed. — Gosp. U. na Bovškem: „Presse“ nismo brali, a ker
ste nas na to opozorili, preskrbimo si dotično številko in po-
sve timo prihodnjič, komur treba.

Dunajska borza.

22 Februarija	
Enotni drž. dolg v bankovcih	63 gl. 25 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	67 " 25 "
Zlata renta	75 " " "
1866 drž. posojilo	111 " " "
Akcije narodne banke	797 " " "
Kreditne akcije	231 " 25 "
London	118 " 85 "
Napol.	107 " " "
C. kr. cekini	9 " 50 "
Srebro	5 " 64 "
Državne marke	

Razpis učiteljskih služeb.

Po sklepu c. kr. okrajnega šolskega sveta
se razpisujejo s tem učiteljske službe enoraz-
rednic v šolskih občinah III. plačilne vrste v
Otaležu, Podmelecu in v Sedli.

Dohodki teh služeb so določeni v dež. šolsk.
postavah 10. marcija 1870 in 16. oktobra 1875.
Vsi trije učitelji vživali bodo tudi osebno do-
klado letnih 100 gl.

Prosilci naj vložijo svoje prošnje previdene
z dokazom učiteljske sposobnosti naj dalje do
31. marcija t. l. pri dotičnih krajnih šolskih
svetih. Prosilci, ki ne služijo v tem okraji, naj
prosijo po njem predstavljenih šolskih oblastih.

C. kr. okrajni šolski svet
V Tolminu dne 15. februarija 1878.

DOKTOR

Janez Saunik,

dosluženi sekundarij prvega reda v Dunaj-
skej c. k. veliki občni bolnišnici, stanuje

Travnik, hiša baron Baselli-eva,
št. 288, I. nadstropje.

Naznanilo.

Primerne jedi in pijače izbirati je zadeva
prav velike važnosti posebno tam, kjer se vsa-
ka neprevidnost v tem obziru pokaže, kadar
prebavanje ne gre po navadnem pravilu. Ako se
to zanemari, nastanejo dolgotrajne želodčne bo-
lezni.

Ker se take neprevidnosti tudi pri največi
pazljivosti ne dajo popolnoma odstraniti, se nam
zdi primerno opozoriti na neko od vseh strani
poterjeno sredstvo. To je **dr. Müller-jev, na
Dunaji, sodnijsko preiskovani, tako imenovani
Praeservativ-Balsam**, ki se posebno priporoča
proti kerču, ki delovanje želodca vredi, vsako
akutno in kronično vnetje v želodcu in črevah
odstrani, metanje, drisko, zlatenico itd. naglo
ozdravi.

Kdor se po morji vozi, je za-nj ta balsam
vsega priporočevanja vreden, ker odstrani nag-
nenje k morskimi boleznim.

Laboratorij in centralni depot za razpoši-
ljanje: **J. žl. Miller, lekarnicar Kronstadt,
Siebenbürgen.**

V Gorici edino nahaja se pri lekarničarju
**Pontoni-u v Raštelu, v Reki pri A. F. Gott-
hardt et Comp.**

O z n a n i l o.

Ker smo velikansko zalogo tako imenovanega alpaka-srebra v Abisiniji (Afriki) za neverjetno nizko ceno
kupili in v naši fabriki zopet 63 strojev na par postaviti ukazali, smo sodaj v prijetnem položaji naše izdelke iz alpa-
ka-srebra po 32% ceneje, boljše in lepše oddajati, kakor do sedaj. Vsakemu je namreč znano, da naše alpaka-sre-
bro nikdar sreberne barve ne zgubi, in še od najmočnejši kisline nič ne terpi, kar pismeno zagotovimo.

Z N I Ž A N A C E N A.

Sedaj:
gl. 1.20, 1.80, 2.40, 3.00, 3.60, 4.20, 4.80, 5.40, 6.00, 6.60, 7.20, 7.80, 8.40, 9.00, 9.60, 10.20, 10.80, 11.40, 12.00, 12.60, 13.20, 13.80, 14.40, 15.00, 15.60, 16.20, 16.80, 17.40, 18.00, 18.60, 19.20, 19.80, 20.40, 21.00, 21.60, 22.20, 22.80, 23.40, 24.00, 24.60, 25.20, 25.80, 26.40, 27.00, 27.60, 28.20, 28.80, 29.40, 30.00, 30.60, 31.20, 31.80, 32.40, 33.00, 33.60, 34.20, 34.80, 35.40, 36.00, 36.60, 37.20, 37.80, 38.40, 39.00, 39.60, 40.20, 40.80, 41.40, 42.00, 42.60, 43.20, 43.80, 44.40, 45.00, 45.60, 46.20, 46.80, 47.40, 48.00, 48.60, 49.20, 49.80, 50.40, 51.00, 51.60, 52.20, 52.80, 53.40, 54.00, 54.60, 55.20, 55.80, 56.40, 57.00, 57.60, 58.20, 58.80, 59.40, 60.00, 60.60, 61.20, 61.80, 62.40, 63.00, 63.60, 64.20, 64.80, 65.40, 66.00, 66.60, 67.20, 67.80, 68.40, 69.00, 69.60, 70.20, 70.80, 71.40, 72.00, 72.60, 73.20, 73.80, 74.40, 75.00, 75.60, 76.20, 76.80, 77.40, 78.00, 78.60, 79.20, 79.80, 80.40, 81.00, 81.60, 82.20, 82.80, 83.40, 84.00, 84.60, 85.20, 85.80, 86.40, 87.00, 87.60, 88.20, 88.80, 89.40, 90.00, 90.60, 91.20, 91.80, 92.40, 93.00, 93.60, 94.20, 94.80, 95.40, 96.00, 96.60, 97.20, 97.80, 98.40, 99.00, 99.60, 100.00.

Fabrika za metalne izdelke Blau & Kann
Dunaj (Wien) Babenbergerstrasse N. 1

Dobro semenje

gotove uljene farbe

za dobiti kod g. Poppović-a v Zagrebu.
Cienik se šalje franco.

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà)
vstanovljene po grofu Thurnu v Gorici naznanja,
da bode dne 4. marcija 1878 začela javna draž-
ba (kant) nerešenih zastav IV. četrt leta 1876
t. j. tiste, ki so bile zastavljene meseca okto-
bra, novembra in decembra 1876.

V Gorici 4. februarja 1878.

Ravnatelj: **D. Lovisoni.**

Koristno naznanilo

prečast. duhovščini.

Tovarna za izdelovanje voščenih sveč,
lastnina **Alojzija Bader-ja v Gorici**, ki
je bila odlikovana s sreberno svetinjo in
častnim diplomom pri svetovni razstavi v
Parizu leta 1855, na Dunaji leta 1873,
ravno tako pri razstavah v Gorici, Mona-
kovem in Trstu leta 1871, priporoča svoje
sveče iz čistega voska od čebel, ki se ne
kidajo in ne onesnažijo altarja. Gorijo,
mirno, se ne kidajo in se počasi povžijejo.

Priporočujem toraj prečastiti duhov-
ščini, naj se ne daja motiti po drugih pro-
dajalcih, ki prodajajo sveče, namešane z
drugimi tvarinami, kakoršne sveče so po
cerkvenih postavah prepovedane.

Cena jim je 2 gl. 68 kr. kilo najboljše prve vrste,
2 " 33 " " druge vrste.

Plačuje se ob koncu leta, ali pa s 5
kr. odbitka pri kilo, ako se precej plača.

Alojzij Bader,
lastnik.

Oznanilo.

Podpisana imasta zalogo voščenih sveč iz
tovarne za sveče **g. Alojzija Bader-ja v
Gorici**. Sveče iz te tovarne so bile odli-
kovane s sreberno svetinjo in častnim dip-
lomom na svetovni razstavi v Parizu leta
1855 in na Dunaji leta 1873, ravno tako
pri razstavah v Gorici, Monakovem in v
Trstu leta 1871.

Te sveče imajo prednost, da so iz či-
stega voska od čebel, pa proste vsake druge
tvarine, so zboljšane, da se več ne kidajo
in ne onesnažijo altarja, kakor poprej.

Cena tem svečam je 2 gl. 68 sl. kilo najboljše
prve vrste,
2 " 33 " " druge vrste.

Plačuje se ob koncu leta.
Prečastita duhovščina se opozoruje, naj
se ne daja premotiti od drugih prodajalcev,
ki prodajajo sveče, namešane z drugimi, po
cerkvenih postavah prepovedanimi tvarinami.

V Kanali ima zalogo

ŠTEFAN KRALJ, bandar.

V Bovcu pa **JANEZ SORTSCH.**